

Zelená výstavba má své mantinely

Od letošního roku mají všichni investoři povinnost nechat zpracovat pro každou novostavbu včetně rodinného domu průkaz energetické náročnosti budovy. Ten je podmínkou pro udělení stavebního povolení a jasně ukazuje, jak je naplánovaný dům energeticky hospodárný.

Pasivní domy přinášejí poněkud jinou koncepci domu a bez pečlivé osvěty mohou být lidem velmi vzdálené. Pasivní dům z pórobetonu Ytong v Plzni slouží jako předváděcí a školící centrum pro širokou veřejnost.

Nízkoenergetické domy se pomalu stávají masovou záležitostí a jejich podoba se blíží domům konvenčním. Nízkoenergetický dům v Černé hoře vděčí za svůj úsporný režim obvodovým stěnám Ytong Lambda tloušťky 500 mm bez zateplení.

Od dubna navíc Ministerstvo životního prostředí ČR spustilo program Zelená úsporám, který je sice prioritně zaměřen na energetické úspory pro staré domy, ale zavádí i dotace pro takzvané pasivní novostavby. Na první pohled se tedy zdá, že se tím kompletně změní způsob projektování nových rodinných domů a že dosud zcela ojedinělé pasivní stavby se stanou běžným standardem. Skutečnost ale tak optimistická není.

Pasivní domy pouze pro vyvolené

Pasivních domů v České republice stojí dosud pouze pár, maximálně několik desítek. Není to způsobeno jejich cenovou nedostupností, protože pasivní domy nemusejí být výrazně dražší než stavby konvenční. Za lepší auto a jakékoliv jiné zboží si navíc lidé také rádi připlatí, takže problém nebude pouze v ceně. Hlavním důvodem je vysoká konzervativnost investorů a neschopnost projektantů i realizačních firem tyto stavby navrhovat a stavět.

Pasivní domy s přibližně sedminovou až desetinovou spotřebou energie se od běžných staveb neliší pouze tloušťkami izolací a izolační schopností obvodového pláště. Tyto stavby přinášejí poněkud jinou koncepci domu a kladou jisté nároky na své obyvatele. Vyžadují například řízenou vzduchotechniku, která je stále pro řadu investorů u nás tabu, i když domům kromě energetických úspor přináší také komfortní a zdravé vnitřní klima. Jako jistý handicap mohou uživatelé mylně chápat i skutečnost, že v pasivních domech nejsou výkonné otopné systémy, které by umožnily pružné změny teplot podle okamžitých potřeb uživatelů. O komfortní klima ale pečuje automatická regulace, o níž se majitel domu téměř nemusí starat. Nutná je tedy změna

myšlení a chování obyvatel – finanční stimuly samy o sobě nestačí.

Pasivní domy také vyžadují mnohem přesnější výpočty a pečlivější projekty, než na jaké jsou zatím zvyklí domácí projektanti nebo topenaři. Pro získání dotace nestačí pouze energetický průkaz nutný k získání stavebního povolení, ale je třeba zpracovat poměrně komplexní posudek podle jiných norem, což představuje také další administrativní a finanční zátěž. Dalším obrovským problémem je dosažení velmi vysoké kvality a přesnosti stavby, kterou u nás zatím dokáže nabídnout skutečné minimum stavebních firem a řemeslníků.

Nízkoenergetický dům jako šance pro každého?

Zatímco pasivní domy budou ještě dlouho spíše výjimečnými stavbami, jiná je situace u domů nízkoenergetických. Ty mohou dosáhnout 50 až 70 % úspory energií na vytápění bez zásadního cenového navýšení rozpočtu i bez speciálních technologií a technických zařízení budov. Jsou tedy cenově i morálně dostupné prakticky každému stavebníkovi, lze je realizovat dokonce i svépomocí. Investoři nízkoenergetických domů sice nedosáhnou na nové dotace, při dobrém projektu a použití vhodných materiálů ale proti dotovanému pasivnímu domu ušetří i několik set tisíc korun. „Nabízíme zákazníkům již delší dobu ucelený systém tří variant obvodových stěn pro různé kategorie úsporných domů. Největší zájem je tradičně o stěny pro úsporné domy, roste zájem investorů o stěny pro nízkoenergetické domy, ale pasivní varianta je stále spíše výjimečně používanou konstrukcí,“ dokládá chování investorů Ivana Havlíčková, vedoucí marketingu výrobce Ytongu, který

je jedním z nejvýznamnějších hráčů v oblasti energeticky úsporných domů. Hlavním důvodem je podle ní fakt, že vyšší náklady pro konstrukci nízkoenergetických nebo energeticky úsporných domů nemusejí být nutností. Východiskem může být například právě použití stavební technologie z pórobetonu, jehož tepelněizolační vlastnosti podstatně překračují požadavky norem a běžné standardy. Obvodovou konstrukci pórobetonových domů není nutné zateplovat, a přesto mohou docela hladce splňovat nejpřísnější kategorie B a A podle průkazu energetické náročnosti budov. Ytong Lambda je prakticky jediným zdicím materiálem, s nímž lze v reálných podmínkách, panujících na stavbách, dosáhnout parametrů vysoce úsporného nebo dokonce nízkoenergetického domu bez zateplení. Vzhledem k tomu, že se jedná o jednu z nejpoužívanějších technologií zdění u nás, je to šance prakticky pro každého. Přináší totiž obrovskou úsporu za práci i za materiály. Stavby si navíc zachovávají tradiční parametry zděných staveb a zdravé, velmi komfortní vnitřní klima. Odpadají i typické problémy zateplených konstrukcí.

Projekt Zelená úsporám se setkal s obrovským zájmem a očekáváním veřejnosti; v oblasti rekonstrukcí určitě přinese oživení trhu a solidní energetické úspory. Novostaveb rodinných domů se ale nejspíš dotkne jen zcela okrajově. Pro ty, kteří jsou rozhodnutí stavět svůj dům pasivně, nabízí příjemnou úlevu, ale při stávajících podmínkách určitě nemá potenciál a nejspíš ani ambice k masivnímu rozvoji moderních pasivních domů u nás. Je škoda, že nízkoenergetických staveb, jejichž masová výstavba může přinést podstatně větší energetické úspory než pár pasivních domů, se program netyká.